

[Право](#)[Политика](#)[Общество](#)[Бизнес](#)[Финанси](#)[Имоти](#)[Здраве](#)[Свят](#)[Хроника](#)[Цитат на деня](#)[Теми в развитие](#)[Анкета](#)[Няма активна анкета](#)[Полезни връзки](#)[Институции](#)[Професионални
организации](#)[Правно-информационни
системи и портали](#)[Речници и енциклопедии](#)[Международни](#)[Правозащитни
организации](#)

Печат: Размер на шрифта: Т- Т+

Веселин Вучков:**Законопроектите за службите гарантират, че те няма да играят свои игри**

08 януари 2013 | Лора Филева, Петя Владимирова * | 228 прочитания

Веселин Вучков е заместник-министър на вътрешните работи, член на Съвета за сигурност към Министерския съвет и участник в експертната група, която подготви проектозаконите за трите служби за сигурност - Държавна агенция "Разузнаване", военното разузнаване и Националната служба за охрана (НСО), както и рамковия закон за управление на системата за национална сигурност.

Има ли проблеми около законопроектите за службите за сигурност и защо се забави внасянето им?

Участвал съм в писането на част от нормите, но те са продукт на широкомащабна група, която се труди дълго време. Когато се писа предизборната програма на ГЕРБ, въпреки че не съм член на партията, изготвянето на закони за службите за сигурност беше заложено като фундаментално важен въпрос. Дори си спомням първото интервю за в. "Дневник" през септември 2009 г. - най-силно акцентирахме върху това, че трябва тези закони да станат факт.

По ред причини идват на дневен ред в края на 2012 г., но въпреки това има според мен оптимистични хоризонти за приемането им. Вече намирам за безсмислено да обяснявам защо трябва да има такива закони. Не е нормално да четеш, че дейността на такава важна институция като цивилното външно разузнаване на една държава се регламентира с указ на Държавния съвет от февруари 1990 г. Регламентацията на работата на службите е застинала в едно нормативно безвремие, а при това не бива да забравяме, че и трите структури - и НСО, и цивилното, и военното разузнаване, са наследници на структури от Държавна сигурност. Това нормативно положение, в което съществуват в момента, е точно наследство от периода 1989 - 1991 година, когато уж се деконструираше държавна сигурност, но не бяха вписани закони.

И какво е вашето обяснение за толкова дълго продължилия нормативен вакуум?

Новите зам.главни прокурори - Галина Тонева, Борислав Сарафов, Камен Михов, Ася Петрова и Пенка Богданова (17947)

Тайната на вота срещу правото на мнение (2132)

Три месеца ВСС пренебрегва съдебни решения за конкурса за НСЛС (2073)

Политическа корупция довела до оправдателните присъди по "САПАРД" (1773)

Дисциплинарка срещу Галя Гугушева засега няма да се образува (1716)

Най-коментирани

Новите зам.главни прокурори - Галина Тонева, Борислав Сарафов, Камен Михов, Ася Петрова и Пенка Богданова (134)

Тайната на вота срещу правото на мнение (26)

Три месеца ВСС пренебрегва съдебни решения за конкурса за НСЛС (23)

Ваканцията на КС е удобна само за управляващите, но всички мълчат (21)

Отношението към адвокатите е отношение към правата и законните интереси на гражданите (20)

Явно политическата класа и службите са имали взаимен интерес от подобно състояние на нещата, както и премиерът отбелязва на заседанието на Министерския съвет. При липса на ясни закони, естествено е, че всеки има по-голяма възможност да прави каквото си иска, а и при липса на сериозен извънinstitutionален контрол много лесно може да подчиниш своята разузнавателна дейност на някакви други цели, а не на такива каквито държавното ръководство изисква. Такъв колаборационизъм е измамен и не допринася с нищо добро за сигурността на страната. Не е нормално цялата дейност да се регламентира от подзаконовни нормативни актове, които не са минали през Народно събрание и не са обнародвани, и това да продължи 23 години. За мен си остава голяма мистерия - как никой в преговорния процес за присъединяване към ЕС, никой, дори от Брюксел, не предложи да се видят правилата, по които работят външното, цивилното и военното разузнаване! Затова и в проектите сме отделили изключително много място на това не само на кого да бъдат подчинени службите за сигурност, но и по какъв начин ще събират информацията, как ще я предоставят на висшето държавно ръководство и в какъв обем.

Кои са най-важните акценти в проектозаконите?

Изключително важно е кариерното развитие на самите служители, те ще знаят как ще могат да се развиват. В момента тяхната кариера се препраща към Закона за отбраната и въоръжените сили, което е ненормално положение. Другото важно нещо са формите на контрол извън самата институция. Твърде бедничка е нашата конституция откъм правен регламент на разузнавателната общност. Едно конституционно решение, което споменава какви могат да бъдат функциите на т.нар. съвет за сигурност към Министерския съвет... Но дори и бедни, тези норми трябва да бъдат спазени. Поради тази причина външното цивилно разузнаване ще бъде подчинено в много по-голяма степен на изпълнителната власт, а не както в момента - към президентството. Националната служба за охрана ще остане към президентската институция.

Какъв е контролът над службите, за който говорите?

Аз съм привърженик на парламентарния контрол. Вероятно той има и недостатъци, но най-важното на този вид контрол е, че нито една грешка, която си допуснал, няма да ти бъде спестена. И по тази причина се предвижда да се конструира класическа постоянно действаща комисия за контрол на цивилното, на военното разузнаване и ДАНС. А НСО може да бъде подчинена на комисията за вътрешна сигурност и обществен ред, тъй като тя, НСО, не е типично разузнавателна служба, а се занимава с охрана на висши държавни длъжности. По тази тема вероятно ще има дискусии в парламента.

Как ще става отчитането на работата на службите, харченето на парите и трябва ли обществото да знае с какво точно се занимава външното разузнаване например?

В т.нар. рамков закон – за управление на системата за сигурност, е записано, че всяка служба ще изготвя ежегодно доклад за дейността си, а Министерският съвет ще ги внася в парламента, който ще ги разглежда и приема. А изразходването на средствата ще се следи от парламентарна подкомисия. В Германия такива подкомисии много сериозно действат. Вариантите са два – да е част от бюджетната комисия или да е към тази нова постоянна, която ще контролира всички служби.

В общия законопроект е предвидено и Министерския съвет да създаде консултативен механизъм за участие на неправителствения сектор и научни работници при всяко обсъждане на проекти за нормативни актове, доклади и проблеми на сигурността. А ръководителите на службите са длъжни да се явяват пред Народното събрание и да предоставят изискваната информация.

Вие имате възражения към рамковия проектозакон?

Аз и преди съм казвал, че имах резерви към този общ закон за сигурността, защото в него много повече внимание е посветено на самия Съвет за сигурност към Министерския съвет и правомощията му, отколкото на някои други важни проблеми. Този Съвет за сигурност не може да прекратява записаното в конституцията и поради това той може да има почти изцяло консултативни функции, не бива оперативно да казва една служба да направи нещо или да коригира друго.

Има и разминавания в дефинициите, опити за създаване на определения за разузнавателни служби... Надявам се спорните моменти да се изяснят в парламента.

С какво ще се занимава този съвет, какви са му правомощията спрямо службите?

В него членуват осем министри, постоянните членове са министрите на вътрешните и на външните работи, на отбраната, на финансите, началникът на отбраната и други шефове служби. Могат да бъдат включени и двама представители на президента, посочени с негов указ. Самият президент може да участва в заседанията на съвета, могат по определени теми да участват председателят на Народното събрание, депутати. Този съвет не бива да се смесва с функциите на Консултативния съвет по национална сигурност.

Този съвет не може да възлага задачи на службите и тяхната дейност ще е регламентирана само в отделните закони, нали така? Защото досега без нормативна уредба много по-лесно се поражда съмнението, че службите могат да изпълняват, така да се каже, поръчки?

Такова съмнение винаги може да се породява, но при липса на реални доказателства трудно може да се говори. Всъщност основният смисъл при писането на тези закони, особено при формите на контрол, е да се избегне положението, при което службите да играят собствени игри и да не се подчиняват на държавната задача – да събират информация в сферата на сигурността.

Как е уреден контролът над тайните служби в други европейски държави?

При писането на законите ни помагаха германски колеги. Това беше разумно, защото там има много добре дефиниран парламентарен контрол върху службите. Иначе във всяка държава може да избухне скандал заради произвол на някоя служба, над която, оказва се, в такива случаи политическата власт няма контрол. Затова трябва да бъде намерен балансът между тайната работа на една служба за сигурност и общественият интерес да са ясни целите, за които се използва информацията. Тайна трябва да бъдат конкретните операции и сътрудниците. Но базисните положения – как работят тези служби, как протича кариерата на служителите им, какъв е контролът върху тях – това не може да е тайна и да не е записано в закона. Когато казваме "тайни служби", не е съвсем коректно, защото са тайни само до известна степен.

Има ли много възражения от опозицията срещу проектите?

Сигурно ще има критики, но аз съм обнадежден от изслушването през декември в комисиите. По два от законопроектите имаше почти изцяло единодушие и подкрепа, включително и от опозицията. Най-малко критика срещнаха проектозаконите за държавна агенция "Разузнаване" и за военното разузнаване. Повече критики имаше към проекта за Национална служба за охрана (НСО) и към общия закон. Изключително ценни бележки отправи и адвокат Александър Кашъмов от "Програма Достъп до информация". Те са насочени към това, че тези закони в никакъв случай не бива да дерогират приложението на други базови закони, които функционират вече, някои от тях много успешно и в България - законите за защита на класифицираната информация, за защита на личните данни и за достъпа до обществена информация.

Има ли съпротива от самите служби?

Всеки ме пита за това, но нямам впечатления за съпротива от службите. Самите им ръководители също се включиха заедно с юристи по конкретни текстове. Не може всяка служба да си пише сама законите, сама да решава какво ще прави. А и основни неща бяха решени на двата консултативни съвета по национална сигурност при президента. Освен това през март 2011 г. беше приета Стратегия за национална сигурност, която също изигра ролята на катализатор.

Съвсем ли е изоставена идеята цивилното и военното разузнаване да бъдат в една структура?

Моето мнение е, че не трябва да има две паралелни външни разузнавания – външно и цивилно. Германия например е интегрирала своите две външни разузнавания, там са оставили малък военен компонент към външното разузнаване. Надделяха аргументите, че трябва да са две разузнаванията заради традицията, а и защото НАТО е подчинено на подобни принципи.

Бяха ли променени записаните в закона за НСО полицейски правомощия на тази служба?

Да, те бяха изцяло премахнати. В НСО трябва да имат правомощия с оглед на функцията, която изпълняват по охраната на определени длъжности. Но няма да могат да постановяват задържане на граждани за 24 часа. Ще залавят

нарушители, но при определени хипотези, като след това ще ги предават на полицията.

Наближават изборите и няма ли опасност обсъждането да се политизира?

Струва ми се, че по проектозаконите за сигурността имат по-малко поле за противопоставяне. Самите политически сили изразиха желание за разбирателство, вярвам да не се стигне до безпринципно боричкане. Използвани са и проекти, които са писани назад през годините.

От друга страна, експертната общност е горе-долу единодушна за необходимостта от тези закони. На трето място, проведеха се няколко много задълбочени дискусии по темата и са ползвани проекти на закони, които са готвени назад през годините.

Ако не бъдат приети законите за службите за сигурност, ще бъде исторически грех. Дори и да имат несъвършенства, тези закони трябва да бъдат приети. Самите служители също ще се успокоят. Не бива да продължава сегашното положение, моментът е ключов. Това е основният приоритет в сферата на сигурността до края на мандата.

Кога очаквате да бъдат окончателно приети?

Законопроектите трябва да минат на първо четене в зала до две седмици. След това да се сформира една по-широка работна група, в която да участват експерти и представители на всички партии, за да могат спорните моменти да бъдат изчистени между първо и второ четене. Надявам се до средата на март законите да бъдат приети на второ четене.

* Интервюто е препечатано от "Дневник"

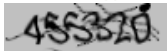
КОМЕНТАРИ

Няма коментари

Име

Съобщение

Код за сигурност

»

ЗАПИШИ